

Legal update

Březen 2021

Weinhold Legal

Obsah

Aktuality v legislativě

Nový zákon o evidenci skutečných majitelů

Aktuální judikatura

Vyloučení přednostního práva na upsání nových akcií

Určení ceny u lokálně nedostupné věci

Informace uvedené v tomto bulletinu jsou prezentovány na základě našeho nejlepšího přesvědčení a poznatků získaných v době, kdy byl tento text dán do tisku. Nicméně, konkrétní informace vztahující se k tématům uvedeným v tomto bulletinu by měly být konzultovány dříve, než na jejich základě bude učiněno jakékoliv rozhodnutí.

Bankovníctví, finance a pojišťovnictví:

Pavel Jendrulek, Věra Tovey, Jan Čermák

Fúze a akvizice:

Daniel Weinhold, Václav Štraser

Insolvence a restrukturalizace:

Zbyšek Kordač

IT, media, telekomunikace:

Martin Lukáš, Jakub Nedoma, Michal Przewczek

Nemovitosti:

Pav Younis, Václav Štraser

Ochrana osobních údajů:

Martin Lukáš, Anna Bartůňková, Tereza Hošková

Pracovní právo:

Anna Bartůňková, Eva Procházková, Daša Aradská

Slovenské právo:

Tomáš Čermák, Karin Konečná

Soudní a rozhodčí řízení:

Milan Polák, Zbyšek Kordač, Anna Bartůňková, Michaela Koblasová

Soutěžní právo / právo EU:

Tomáš Čermák, Jana Duchoňová

Veřejné zakázky a veřejný prostor:

Martin Lukáš, Monika Švaříčková, Tereza Hošková

Aktuality v legislativě

Nový zákon o evidenci skutečných majitelů

Dosavadní právní úpravu evidence skutečných majitelů, která byla v rámci České republiky přijata v roce 2018, čeká v letošním roce zásadní změna. Dne 3. února 2021 byl ve Sbírce zákonů zveřejněn nový zákon č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů, který nabývá účinnosti k datu 1. června 2021. Přináší přitom do této oblasti řadu koncepčních změn.

V první řadě je nově definován samotný ústřední pojem skutečného majitele. Podle přijaté úpravy se tak bude jednat o fyzickou osobu, která naplňuje definici tzv. **konečného příjemce** nebo tzv. **osoby s koncovým vlivem**. Za konečného příjemce bude přitom považována osoba, která může mít přímo či nepřímo podstatnou část z majetkového prospěchu vytvořeného příslušnou právnickou osobou při její činnosti nebo likvidaci a tento prospěch zároveň nikam dále nepředává. Osoba s koncovým vlivem je pak definována jako osoba, která může přímo či nepřímo v právnické osobě uplatňovat rozhodující vliv.

V konkrétním případě obchodních korporací zároveň nová zákonná úprava pracuje s domněnkou, podle které je skutečným majitelem osoba s přímým či nepřímým právem na podíl na zisku, vlastních zdrojích či likvidačním zůstatku **převyšujícím 25 %**, pokud tento podíl dále nikomu nepředává. Zákon zároveň pracuje s určením náhradního skutečného majitele, a to zejména v případech, kdy skutečného majitele nelze určit ani s vynaložením veškerého úsilí. U obchodních korporací bude v takovém případě platit, že je skutečným majitelem každý **člen** tzv. **vrcholného vedení korporace**. Je-li osobou s koncovým vlivem právnická osoba, jejíž skutečný majitel je určen tímto uvedeným způsobem, platí, že každá osoba v jejím vrcholném vedení je také skutečným majitelem všech korporací v jí podřízené struktuře vztahů.

Novinkou bude také možnost získání částečného výpisu vybraných údajů z evidence kýmkoliv z **veřejnosti**, a to konkrétně údajů identifikujících skutečného majitele a dále pak skutečností, které toto jeho postavení zakládají. Při samotném procesu zápisu údajů současně vzroste postavení notářů, kteří budou oprávněni k provádění přímých zápisů ve stanovené lhůtě 3 pracovních dnů ode dne podání příslušné žádosti.

Nová zákonná úprava počítá zároveň na rozdíl od současné situace se zavedením **sankcí**, a to jak vůči evidujícím osobám za nezapsání údajů do evidence ani v přiměřené lhůtě stanovené dodatečně soudem, tak také vůči samotným skutečným majitelům, kteří by neposkytli potřebnou součinnost pro zápis. V daných případech může být za tento přestupek uložena pokuta až do výše 500.000 Kč. Další podstatný důsledek nesplnění evidenční povinnosti spočívá v tom, že **nezapsaný skutečný majitel nesmí** v obchodní korporaci **vykonávat svá hlasovací práva** na valných hromadách a zároveň mu tato obchodní korporace **nesmí vyplatit podíl na zisku**, jiných vlastních zdrojích nebo na likvidačním zůstatku.

Obchodní korporace, které splnily řádně a včas svou povinnost vyplývající z dosavadní právní úpravy, mají podle přechodných ustanovení nového zákona časový prostor do 1. prosince 2021, aby aktuálně zapsané údaje uvedly do souladu s nově přijatou úpravou. Naproti tomu obchodní korporace, které svou dosavadní povinnost řádně nesplnily, nedisponují touto dodatečnou přechodnou lhůtou a musí tak nové povinnosti plnit bez zbytečného odkladu již po zmíněném okamžiku nabytí účinnosti dne **1. června 2021**.

Legal update

Březen 2021

Weinhold Legal

Aktuální judikatura

Vyloučení přednostního práva na upsání nových akcií

(Usnesení NS ČR sp. zn. 27 Cdo 155/2019 ze dne 26. listopadu 2020)

Žalobce se ze své pozice akcionáře domáhal podanou žalobou vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady, kterým došlo ke zvýšení základního kapitálu akciové společnosti, vyloučení přednostního práva akcionářů na upsání nových akcií a schválení smlouvy o započtení pohledávek na splacení emisního kurzu akcií proti pohledávkám předem určených zájemců o úpis za společností. Předem určenými zájemci o upsání nových akcií přitom měli být dva ze čtyř tehdejších akcionářů společnosti, kteří zároveň krátce před příslušnou valnou hromadou poskytli této akciové společnosti zápůjčku. Takto vzniklá pohledávka pak měla být zvýšením základního kapitálu kapitalizována.

Představenstvo společnosti ve své zprávě vyhotovené podle ustanovení § 488 odst. 4 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, ve znění pozdějších předpisů, odůvodnilo důležitý zájem společnosti pro vyloučení přednostního práva akcionářů na upsání nových akcií jednak zánikem závazků vůči oběma akcionářům vyplývajících ze smluv o zápůjčce a dále pak zvýšením „transparentnosti akcionářské struktury“ společnosti, kdy by touto kapitalizací došlo k podstatnému zvýšení podílu těchto „transparentních“ akcionářů na základním kapitálu.

Soud prvního stupně podanou žalobu zamítl a konstatoval, že přijatá usnesení valné hromady neodporují zákonu ani stanovám. Důležitý zájem společnosti na vyloučení přednostního práva akcionářů pak byl odůvodněn potřebou zajištění dostatečných prostředků pro realizaci svých podnikatelských záměrů, kapitalizací příslušných pohledávek a rovněž také zájmem na transparentnosti akcionářské struktury. Odvolací soud následně rozhodnutí soudu prvního stupně jako věcně správné potvrdil.

Nejvyšší soud ČR ve svém rozhodnutí v dovolacím řízení zdůraznil, že přednostní právo akcionářů na upsání nových akcií představuje jedno ze základních práv spojených s akciemi, jehož účelem je umožnit akcionáři zachovat si podíl na základním kapitálu společnosti (a z toho plynoucí práva spojená s akciemi) v rozsahu, v jakém jej má před zvýšením základního kapitálu.

Pokud jde o podmínku důležitého zájmu společnosti, který může odůvodnit omezení tohoto přednostního práva, nemůže jím být potřeba získání finančních prostředků pro činnost společnosti. Akciová společnost si tak nemůže „vybírat“, kteří z akcionářů jí výměnou za akcie poskytnou finance. Přednostní právo akcionářů musí být v tomto případě naopak respektováno. Kapitalizace pohledávek v dané věci také nemohla představovat důležitý zájem společnosti vzhledem k tomu, že pohledávky akcionářů vznikly pouhý týden před vyhotovením zprávy představenstva společnosti a měly tak pouze účelově sloužit k odůvodnění postupu při vyloučení přednostního práva akcionářů. Konečně, zvýšení „transparentnosti“ akcionářské struktury mělo za cíl pouze významně snížit podíl žalobce na základním kapitálu společnosti, což je naopak v přímém rozporu se smyslem a účelem existence přednostního práva akcionářů.

Nejvyšší soud ČR tedy z uvedených důvodů rozhodnutí soudů nižších stupňů zrušil a vrátil věc k dalšímu řízení soudu prvního stupně.

Určení ceny u lokálně nedostupné věci

(Rozsudek NS ČR sp. zn. 25 Cdo 2679/2019 ze dne 25. listopadu 2020)

V této věci žalobce uplatňoval nárok na náhradu škody způsobené na jeho osobním automobilu v důsledku dopravní nehody, a to z titulu povinného ručení vůči pojišťovně osoby, která tuto nehodu způsobila. Předmětem sporu byl přitom způsob určení ceny u vozidla, které není na relevantním trhu v České republice vůbec obchodováno s ohledem na jeho specifické vlastnosti (v tomto případě se jednalo o kabriolet se speciální úpravou).

Soud prvního stupně určil cenu podle nejbližších podobných vozidel jiných značek a srovnatelného typu, která se na příslušném trhu skutečně prodávají. Odmítl zároveň přihlídnout k cenám, za které se totožná vozidla, jako bylo to poškozené prodávají na trhu v sousedních zemích (zejména v Německu), ačkoliv žalobce argumentoval tím, že na českém trhu působí subjekty nabízející možnost jejich dovozu do České republiky. Soud prvního stupně uvedl, že takový přístup ignorující reálný stav na trhu by vedl k nelogickým požadavkům typu stanovení cen sněžného skútru v rovníkové Africe podle cen dosahovaných ve Skandinávii a žalobu tak v příslušném rozsahu zamítl. Toto rozhodnutí bylo následně potvrzeno také ze strany odvolacího soudu.

Nejvyšší soud ČR na základě podaného dovolání shrnul, že zatímco ustanovení § 2969 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů, vztahuje okamžik určení ceny výslovně k době poškození, otázka geografického vymezení místa relevantního pro stanovení obvyklé ceny poškozené věci blíže nijak určena není. Stanovení tohoto místního okruhu však musí respektovat judikaturou zdůrazňovaný princip plného (respektive maximálního možného) odškodnění poškozeného.

I s ohledem na existenci jednotného evropského trhu přitom nelze omezovat oblast pro zjištění případné náhrady za zničenou věc pouze na území České republiky. V daném případě tak bylo podle Nejvyššího soudu ČR možné považovat za legitimní snahu poškozeného opatřit si náhradu za zničené speciální vozidlo ve formě vozidla s podobnými vlastnostmi také z blízkého zahraničí. Je přitom nutné zohlednit také to, zda reálně funguje přeshraniční obchod s daným typem vozidel.

Z těchto důvodů tedy Nejvyšší soud ČR zrušil příslušné výroky rozhodnutí soudů nižších stupňů a vrátil věc k dalšímu řízení soudu prvního stupně.

© 2021 Weinhold Legal
Všechna práva vyhrazena

Informace uvedené v tomto bulletinu současně nelze chápat jako vyčerpávající popis relevantní problematiky a veškerých možných konsekvencí, a nemělo by na ně být plně spoléháno v jakýchkoliv rozhodovacích procesech ani by neměly být považovány za náhrážku specifické právní rady, které by byla relevantní pro konkrétní okolnosti. Weinhold Legal, v.o.s. advokátní kancelář ani kterýkoliv právník uvedený jako autor těchto informací neodpovídají za jakoukoliv újmu, která by mohla vzniknout ze spoléhání se na zde uveřejněné informace. Dále si dovoluujeme poznamenat, že na některé záležitosti v tomto bulletinu uváděné mohou existovat různé právní názory z důvodu nejednoznačnosti příslušných ustanovení, a v budoucnu může převážit jiný než námi uváděný výklad.

Své připomínky laskavě zasílejte na e-mailovou adresu: michal.przeczek@weinholdlegal.com nebo prostřednictvím faxu na číslo +420 225 385 444 k rukám Michala Przeczka, anebo kontaktujte osobu, s níž jste obvykle ve spojení. Odhlášení publikací na office@weinholdlegal.com.